

Utbildningsinspektion i Vällsjöskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–5

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Vällsjöskolan	2
Bedömningar	2

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Vällsjöskolan och besökt skolan den 9 och 10 oktober 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka inspektörer som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. De krav på åtgärder som inspektörerna anger i denna rapport framgår även av Skolverkets beslut med anledning av inspektionen. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet.

Övergripande information om inspektionen finns publicerad på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de brister inspektörerna lyfter fram i bedömningen åtgärdas av skolan. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I skolan intervjuades elever, personal och rektorn samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte även lektioner i flertalet årskurser och verksamheten i förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Vällsjöskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	24
Grundskola	141

Källa: *Vällsjöskolans statistik*

Utbildningen vid Vällsjöskolan omfattar förskoleklass samt grundskolans årskurser 1–5. Eleverna är indelade i en åldershomogen klass för varje årskurs förutom i årskurs 5 där det finns två klasser. Det finns också två förskoleklasser. Lärarna är organiserade i arbetslag.

I skolans lokaler bedrivs också skolbarnsomsorg. Denna verksamhet bedöms i en särskild verksamhetsrapport.

Efter årskurs 5 fortsätter eleverna sin skolgång vid Båtsmansskolan, en närbelägen skola för elever i årskurserna 6–9.

Vällsjöskolan är belägen i utkanten av tätorten Mölnlycke. Skolan är naturskönt belägen med närhet till en sjö och till skog. Enligt lärare och elever använder de sig ganska ofta av de möjligheter naturen erbjuder i det pedagogiska arbetet. Vällsjöskolan tillhör ett skolområde kallat Mölnlyckeområdet. Mölnlycke ligger nära Göteborg och är centralort i Härryda kommun.

Bedömningar

Samlad bedömning

Utifrån intervjuer och observationer under inspektionsbesöket kan inspektörerna konstatera att eleverna trivs på skolan och att de känner sig trygga. Eleverna är positiva till sin skola, de tycker de har bra lärare och att de får lära sig mycket. Vällsjöskolan ger eleverna träning i att delta i demokratiska beslutsprocesser och därmed ges de möjlighet att påverka och vara delaktiga i angelägenheter som berör skolans övergripande verksamhet. Skolan måste utveckla arbetet med att bedöma elevernas kunskapsresultat. Inspektörerna vill peka på vikten av att i kvalitetsarbetet utvärdera uppnådda resultat och låta denna utvärdering ligga till grund för fortsatt utvecklingsarbete.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (4 kap.1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.2 och 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte kraven i förordningen (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

- Eleverna får inte undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5 i tillräcklig omfattning för att kunna nå målen i ämnet i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordningen om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör arbeta för att öka elevernas kännedom om målen för utbildningen samt för att öka elevernas inflytande över undervisningen.
- Skolan bör utveckla de individuella utvecklingsplanerna.
- Skolans kvalitetsarbete bör utvecklas.
- Skolans rektor bör ta ett större ansvar för det pedagogiska ledarskapet och säkerställa att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Kunskaper

Vid samtal med lärare framkommer att de använder olika diagnoser för att följa upp elevernas kunskapsresultat i ämnena matematik och svenska. Dessutom har skolan köpt in ett material för att kunna åskådliggöra elevernas kunskapsresultat i ämnena svenska, matematik och engelska. De nationella ämnesproven i årskurs 5 är bland annat tänkta att vara ett stöd för lärare i arbetet med att bedöma om eleverna uppnått kursplanernas mål att uppnå i svenska, matematik och engelska. Vidare är det tänkt att de ska fylla en diagnostisk funktion för den enskilde eleven genom de kunskapsprofiler som kan upprättas i samband med att proven rättas. Skolan presenterar inte någon sammanställning av resultat vid nationella ämnesprov eller någon bedömning av om eleverna når mål att uppnå i årskurs 5. Någon systematisk uppföljning av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen förekommer inte. Inspektörerna bedömer att skolan måste arbeta för att systematiskt följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat i relation till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5.

Enligt läroplanen för grundskolan ska eleverna successivt utöva ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet på skolan. Undervisningen ska bedrivas så att eleverna, genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen, kan utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ansvar. En förutsättning för att kunna ha ett reellt inflytande över sitt lärande i en målstyrd skola är att eleverna känner till vilka målen för utbildningen är. Läroplanen föreskriver vikten av att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer som en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Detta innebär att skolan måste delge eleverna målen för utbildningen. Utifrån de klassrumsobservationer och intervjuer inspektörerna genomför är intrycket att det varierar mellan lärare och ämnen i vilken grad eleverna görs medvetna om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Eleverna är ofta medvetna om kursplanemål i ämnena engelska, matematik och svenska. Däremot uppger lärare och elever att skolan inte arbetar med att tydliggöra mål i övriga ämnen. Vidare uppger de att elevernas inflytande över undervisningens innehåll och upplägg oftast är begränsat. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att öka elevernas kännedom om målen för utbildningen samt för att öka elevernas inflytande över undervisningen.

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje enskild elev. Planen ska vara ett framtätsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Se vidare Skolverkets

allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen. Vid Vällsjöskolan upprättas en IUP för samtliga elever vid utvecklingssamtalen. I de individuella utvecklingsplaner inspektörerna tar del av är kopplingen till mål i läroplanen och kursplanerna ibland otydliga. Vidare vet eleverna inte alltid var denna plan förvaras vilket kan göra att det är svårt för dem att minnas sina uppsatta mål. Den individuella utvecklingsplanen ska utgöra ett aktivt verktyg i elevens lärandeprocess vilket försvåras om eleven inte minns vad den innehåller. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sitt arbete med de individuella utvecklingsplanerna.

Enligt skollagen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Vällsjöskolan har enligt dokumentationen rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd. Lärarna och rektorn uppger att arbetslagen kontinuerligt diskuterar och följer upp elever i behov av särskilt stöd och att de får stöd. Vid samtal med föräldrar uppger de att det ibland krävs påtryckningar från föräldrar för att elever ska få särskilt stöd. Inspektörerna vill betona att det är skolans ansvar att elever i behov av särskilt stöd får detta. Enligt lärare och rektorn upprättas åtgärdsprogram för samtliga elever i behov av särskilt stöd. Inspektörerna bedömer att elever i behov av särskilt stöd får detta.

Normer och värden

I läroplanen betonas vikten av elevernas ansvar och inflytande i skolan. Författningarna lyfter fram att skolan ska sträva efter att eleverna har kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former. Vid Vällsjöskolan finns ett elevråd samt klassråd för eleverna i årskurserna 3–5. Eleverna uppger att elevrådet blir taget på allvar och de ger exempel på saker som elevrådet varit med och påverkat såsom maten i skolmatsalen och programmet vid invigningen av skolans nyrenoverade skolgård. De elever som inte är med i elevrådet uppger också att de tycker elevrådets arbete är viktigt. Inspektörerna bedömer att eleverna har inflytande över skolans övergripande verksamhet.

På Vällsjöskolan finns ett åldersintegrerat samarbete från förskoleklass till och med årskurs 5 i så kallade trygghetsgrupper. Dessa träffas cirka fem gånger per läsår och genomför då aktiviteter om till exempel allemansrätt och hälsobefrämjande åtgärder. Det finns också ett system med kamratstödjare som hjälper till i det förebyggande arbetet mot mobbning och kränkande behandling. Vid inspektörernas besök råder god stämning i skolan. Inspektörernas intryck är att eleverna trivs i sin skola. Vidare upplever inspektörerna att eleverna respekterar människors lika värde och att de inte tolererar kränkande behandling.

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Huvudmanneden ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten.

Vid inspektionstillfället har Vällsjöskolan en likabehandlingsplan. Denna plan kan inte anses motsvara en sådan likabehandlingsplan som lagen kräver då den exempelvis saknar en kartläggning av behoven på skolan avseende kränkande behandling. Vidare anges inte vilka insatser som ska påbörjas och genomföras under det kommande året. Inte heller anges ansvarsfördelningen i arbetet mot kränkande behandling tydligt. Vid intervjuer framkommer att ett flertal eleverna inte känner till likabehandlingsplanen. Inspektörerna bedömer att likabehandlingsplanen inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan.

Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling.

Ledning och kvalitetsarbete

Vällsjöskolan arbetar med problembaserad skolutveckling (PBS). Problembaserad skolutveckling tar sin utgångspunkt i vardagsverksamheten och de problem och dilemman som lärare och skolledare ställs inför. För att leda arbetet med PBS har skolan utbildat fyra så kallade lärledare. Lärarna beskriver att det pågår skolutvecklingsarbete vid Vällsjöskolan, att de lär sig av varandra och sprider idéer sig emellan. Vidare uppger de att de intressegrupper som bildats utifrån arbetet med PBS driver skolutvecklingen framåt men att utvärderingar av detta arbete inte alltid genomförs. Personalen uppger att rektorn är förtrogen med verksamheten och att de har stöd av henne då svårigheter uppstår men de saknar en tydligare pedagogisk ledning. Enligt läroplanen kräver skolans kvalitativa utveckling att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete bör utvecklas samt att rektorn bör ta ett större ansvar för det pedagogiska ledarskapet och säkerställa att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning. I Vällsjöskolans kvalitetsredovisning redovisas inte några kunskapsresultat. Därmed saknas också utvärdering av resultaten och redovisning av vilka åtgärder som planeras för en ökad måluppfyllelse i detta avseende. Inspektörerna bedömer därför att kvalitetsredovisningen måste utvecklas att bättre, i enlighet med bestämmelserna, ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Insynen i skolans verksamhet och utomstående möjligheter att bedöma skolans kvalitet försvåras när information saknas. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen inte uppfyller kraven i förordningen.

Enligt lärare och rektorn undervisas eleverna cirka sex timmar i årskurs 5 i ämnet hem- och konsumentkunskap. Lärarna och rektorn uppger att det kan bli problem att nå målen i årskurs 5 med den knappa undervisningstiden. Skolan har inte tillgång till något undervisningskök och en del av den praktiska utbild-

ningen sker via läxor att sköta i hemmet. Enligt kursplanen ska eleverna vid slutet av det femte skolåret kunna laga mat och arrangera för gemenskap kring måltiden och förstå dess kulturella och sociala värde. Vidare ska de kunna använda olika varor, metoder och redskap i hushållet och därvid ta hänsyn till hälsa, hushållsekonomi och miljö. Inspektörerna bedömer att eleverna vid Vällsjöskolan inte får undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap i den utsträckning som krävs för att de ska kunna nå målen i kursplanen.

Vid Vällsjöskolan har personalen enligt rektorn i huvudsak utbildning för den undervisning de ska bedriva. Skolans lokaler och utrustning är anpassad till en tidsenlig undervisning. Inspektörerna bedömer att eleverna i övrigt har tillgång till utbildning i en omfattning som ger dem möjlighet att nå målen för utbildningen och som överensstämmer med författningarna.

Datum	Ort
2008-04-01	Göteborg

Anna Wide

Ulla-Britt Norin

Catharina Dolk